

УДК 811.111. '367.335

DOI: 10.26565/2227-8877-2021-93-04

Форми тривалого виду англійського дієслова: походження, етапи розвитку

Сердюк В. М.

кандидат філол. наук, доцент, доцент кафедри англійської мови
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна; e-mail: v.m.serdiuk@karazin.ua;
ORCID: 0000-0002-5139-368X;

GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=yKM4BhwAAAAJ&hl>;

RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Victorya_Serdyuk

Котова А. В.

кандидат пед. наук, доцент, доцент кафедри англійської мови

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна; e-mail: anna.kotova@karazin.ua;
ORCID: 0000-0001-8362-9055; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=ECmbq7cAAAAJ&hl>;
RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Anna_Kotova3

Беляєва О. Ю.

викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна; e-mail: oksanabieliayeva@karazin.ua;
ORCID: 0000-0001-5326-3769; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?user=UpNISvkAAAAJ>;
RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Oksana_Bieliayeva

(Харків)

Стаття присвячена вивченню давньоанглійської синтаксичної конструкції «*beon/wesan* + дієприкметник із закінченням *-ende*» та середньоанглійського сполучення «*be* + прийменник *on(a)* + віддієслівний іменник» з точки зору їх походження; розгляду процесу становлення форм тривалого виду у давньоанглійській, середньоанглійській і ранньоніованглійській періоди на основі перекладів Євангелія: англосаксонський переклад 995 р.; Уїкліф 1389 р.; Тиндейл 1526 р., авторизований переклад короля Якова 1611 р. Проаналізовано різні погляди на походження форм тривалого виду в англійській мові. Простежено процес становлення тривалих форм з урахуванням їх функціонального навантаження в мові. Визначена роль віддієслівних іменників із прийменником *on(a)* у певних комунікативних ситуаціях. Розвиток тривалих форм англійського дієслова розглядається з точки зору функціональності існуючих варіантів, що виникають у результаті впливу мовних та екстралінгвістичних факторів. Вивчено контакти із кельтськими мовами і результат їхнього впливу на тривалі форми у періоди, що розглядаються. Робиться висновок про те, що давньоанглійську конструкцію «*beon/wesan* + дієприкметник із закінченням *-ende*» можна вважати прообразом сучасних тривалих форм, але можливе її злиття із середньоанглійським сполученням дієслова *be* з прийменником *on(a)* і віддієслівним іменником». Поширене в усній мові, це сполучення тільки прискорило розвиток форм тривалого виду в англійській мові. Перспективи дослідження форм тривалого виду в англійській мові вбачаємо в їхньому подальшому розгляді з точки зору системно-функціонального підходу, що є підґрунтям історичної соціолінгвістики.

Ключові слова: вид, динамічна ситуація, редукція, синтаксична конструкція, статична ситуація, тривала форма.

Serdiuk V., Kotova A., Bieliayeva O. Continuous Forms of the English Verb: Origin, Stages of Development. The article deals with the study of the Old English syntactic construction «*beon/wesan* + Participle with the ending *-ende*» and the Middle English combination *be* with preposition *on(a)* and verbal noun in terms of their origin; the consideration of the process of formation of continuous forms in Old English, Middle English and Early New English periods on the basis of the Gospel translations: Anglo-Saxon translation 995; Wycliffe 1389; Tyndale 1526; Authorized Version of King Jacob 1611. Different views on the origin of continuous forms in English are analyzed. The process of formation of continuous forms is traced taking into account their functional load in language. The role of verbal nouns with the preposition *on(a)* in certain communicative situations is defined. The development of

continuous forms is considered from the point of view of functionality of the existing variants, emerging as a result of the influence of linguistic and extralinguistic factors. Contacts with Celtic languages and the result of their influence on continuous forms of English verbs are studied in the periods under consideration. The conclusion is made that the Old English construction «*beon/wesan* + Participle with the ending *-ende*» can be considered as the prototype of modern continuous forms, but there is a possibility of its merging with the Middle English combination «*be* + preposition *on(a)* + verbal noun». Widespread in oral language, this combination only accelerated the development of continuous forms in English. Prospects for researching continuous forms of the English verb provide its further consideration from the point of view of system-functional approach that is a base of historical sociolinguistics.

Key words: aspect, continuous form, dynamic situation, reduction, static situation, syntactic construction.

1. ВСТУП

Актуальність дослідження обумовлена тим, що сучасна лінгвістика розглядає мовні явища в історичній перспективі, урахуваючи прагматичний і соціальний аспекти. Завдяки поширенню цих напрямів у галузь історичної лінгвістики, з'явилась можливість по-новому підійти до багатьох невіршених проблем історії англійської мови. Новизна роботи полягає у тому, що зроблено висновок про подвійний іншомовний вплив на становлення тривалих форм англійського дієслова. Крім того, з точки зору такого підходу, проаналізовані контекстуальні значення сучасних форм тривалого виду у різних комунікативних ситуаціях. Об'єктом наукового дослідження обрали давньоанглійська синтаксична конструкція «*beon/wesan* + дієприкметник із закінчення *-ende*», яка є прообразом тривалих форм англійського дієслова, а предметом – її походження і процес становлення під впливом середньоанглійського сполучення «*be* + прийменник *on(a)* + віддієслівний іменник». Метою роботи є з'ясування походження форм тривалого виду в англійській мові, завданнями – простежити розвиток у давньоанглійській, середньоанглійській і ранньоніованглійській періоди; визначити роль закінчень у становленні; розглянути наслідки контактів з іншими мовами.

Матеріалом для діяхронічного аналізу сучасних тривалих форм англійського дієслова послужили переклади Євангелія: на давньоанглійську мову – д.а. (англосаксонський переклад 995 року); середньоанглійську – с.а. (Уікліф 1389 року); ранньоніованглійську – р.н.а. (Тиндейл 1526 року), авторизований переклад (1611 р.). Крім того, використовувались додаткові тексти, що відносяться до давньоанглійського та середньоанглійського періодів розвитку англійської мови, а також результати наукових досліджень таких лінгвістів, як Нікель Г. і Фісяк Я. [14], Педдок Г. [23].

Використовуються методи синхронного та діяхронного, кількісного і якісного аналізів досліджуваних граматичних явищ на синхронних зрізах, що відносяться до традиційно визначених періодів розвитку граматичної системи англійської мови (англосаксонський період, середньоанглійський період і ранньоніованглійський період).

Сучасні лінгвісти [1; 3; 5; 8; 9; 11] в руслі дискурсивно-комунікативної парадигми знову звертаються до дослідження мовних явищ у діяхронії,

враховуючи прагматичний і соціальний аспекти. У цьому плані показовими є дослідження, що стосуються розвитку граматичних форм англійської мови. Логунов Т. О. стверджує, що історична динаміка мови передбачає якісні зміни його одиниць, змістовий розвиток, який сприяє змінам одночасно кількох рівнів мовної системи. Процес розвитку мовних категорій обумовлений в значній мірі накопиченням позамовного досвіду і його переосмисленням носіями мови, ускладненням їхніх уявлень про світ і про себе [8, с. 42]. Решетнікова Н. Д., підкреслюючи важливість діяхронії, вважає основною метою вивчення історії мови пояснення сьогоднішнього етапу його існування, що дозволяє краще зрозуміти сучасні особливості [9, с. 92]. Тому різні форми англійського дієслова розглядаються у діяхронії багатьма сучасними дослідниками [1; 2; 3; 5; 7; 10; 11].

Походження форм тривалого виду в англійській мові залишається до сих пір спірним питанням, що викликає дискусії серед лінгвістів, які вивчають мову в діяхронії. Існують різні точки зору щодо походження тривалих форм англійського дієслова: (1) вони походять від давньоанглійських конструкцій «*beon/wesan* + дієприкметник із закінченням *-ende*» [4, с. 56; 21, с. 91]; (2) вони розвинулися із середньоанглійського сполучення «*be* + *on(a)* + віддієслівний іменник» [17, с. 15]; (3) вони є результатом злиття згаданих сполучень [23, с. 250]; (4) вони розвинулися з середньоанглійських сполучень під впливом кельтських мов [13, с. 170].

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Основною точкою зору відносно походження тривалих форм є твердження про те, що вони походять від давньоанглійських конструкцій. Трауготт Е. К. вважає, що давньоанглійське дієслово буття у сполученні з дієприкметником із закінченням *-ende* не могло не бути основою сучасних тривалих форм, тому що воно не було ні багатозначним, ні фонологічно нестійким [25, с. 31]. В англосаксонському перекладі Євангелія (давньоанглійський період) дієприкметник із закінченням

ende зустрічається 64 рази (з урахуванням дистантності), а безпосередньо після дієслова *beon/wesan* – 17 разів, як у наступному прикладі:

(1) *And nu bu byst suwiende and
Du sprecan ne miht. Op þone*

dæg þe þas þing gewurð aþ
(Luke 1:20. Anglo-Saxon. 995 [12]).

Головну роль у розвитку сучасних тривалих форм, на думку Есперсена О., зіграло середньоанглійське сполучення «*be* + віддієслівний іменник» із скороченим прийменником *on(a)*. Але, слід зазначити, що дослідник ніяк не заперечував спадкоємність між давньоанглійською конструкцією з дієприкметником із закінченням *-ende* і сучасними тривалими формами з дієприкметником із закінченням *-ing* [17, с. 16].

У середньоанглійському перекладі Уїкліфа усі сполучення вживаються без прийменника, наприклад: (2) *And euer more, nigþ and day, in biriels and hillis, he was crying* (Mark 5:5. Wycliffe. 1389 [12]). У перекладі Тиндейла (ранньоновоанглійський період) нараховується 7 таких безприйменникових сполучень, наприклад: (3) *There were certeyne of the scribes sittinge and reasoninge in their hertes* (Mark 2:6. Tyndale. 1526 [12]), а також один – з прийменником *a*, але без дієслова *be*: (4) *Simon Peter sayde vnto them, I goo afysshynge* (John 21:3. Tyndale, 1526 [12]). У колективному перекладі Євангелія 1611 року тривалих форм – 35, але тільки одна містить прийменник *a*: (5) *And as he was yet a coming* (Luke 9:42. Authorized Version, 1611 [24]).

Ці дані підтверджують висловлювання дослідників Нікеля Г. і Фісяка Я. про те, що тривала форма – результат ідіоматизації давньоанглійської конструкції. Незважаючи на твердження про те, що конструкції «*beon/wesan* + дієприкметник із закінченням *-ende*» були більш характерні для перекладів з латинської мови, аналіз оригінальної давньоанглійської прози доводить, що це природно англійське вживання. Крім того, вони звернули увагу на той факт, що завдяки вільному порядку слів в давньоанглійській мові, речення «*He is in temple lærende*» могло мати дві глибинні структури: *He is in the temple teaching; He is teaching in the temple* (див. [14, с. 62]).

Такий аналіз дозволяє вважати, що всі конструкції «*beon/wesan* + дієприкметник із закінченням *-ende*» можна аналізувати як давньоанглійський прообраз тривалих форм. Підставою такої думки є їхнє безприйменникове уживання у безпосередній близькості.

Одночасне уживання давньоанглійської конструкції «*beon/wesan* + дієприкметник із закінченням *-ende*» і простих форм дієслова свідчить про те, що значення тривалості не було її диференціюючою ознакою. Ця синтаксична конструкція у давньоанглійській мові означала як тимчасову (приклад 6), так і постійну (приклад 7) властивість суб'єкта:

Ср.: (6) *And þæt folc wæs Zachariam geanbidiende and wundrodon þæt he on þam temple læt wæs*
(Luke 1:21. Anglo-Saxon. 995 [12]).
Народ очікував Захарію,

між іншим, й дивувався,
що він затримується у Храмі;
(7) *Onð æfter þæm Eufrate þa ea, seo is mæst eallra ferscra wætera ond is irnende þurh middewearde Babylonia burg*
(Alfred's Orosius 4, 234–236 [26]).
І після цього ріка Євфрат,
що є найвеличнішою з усіх прісних вод,
протікає посеред міста Вавилон.

Незважаючи на те, що *beon/wesan* у поєднанні з дієприкметником із закінченням *-ende* узгоджувалося з підметом, керувало додатком, воно описувало динамічні ситуації, наприклад: (8) *Pa wæs se hælend ut adrifende* (Luke 11:14. Anglo-Saxon. 995 [12]) – і Він почав говорити (конкретна дія); і статичні ситуації, наприклад: (9) *eall werod þæt folces wæs ute gebiddende* (Luke 1:10. Anglo-Saxon. 995 [12]) – більшість народу молилося (звичайна дія). Це також є підтвердженням того, що значення тривалості не було притаманне всім формам тривалого виду.

У середньоанглійському перекладі Уїкліфа як дієприкметники, так і віддієслівні іменники мають однакове закінчення *-yng(e)/-ing(e)*. Цей факт пояснює злиття давньоанглійських конструкцій «*beon/wesan* + дієприкметник із закінченням *-ende*» та середньоанглійських сполучень «*be* + прийменник *on(a)* + віддієслівний іменник»:

(10) ... *and he was al nygt dwellinge in the preier of God*
(Luke 6:12. Wycliffe. 1389 [12]).

У середньоанглійський період розвитку англійської мови (як і раніше – у давньоанглійській період) ці сполучення уживаються в основному для позначення динамічних ситуацій. Таких прикладів порівняно багато у середньоанглійському перекладі Уїкліфа. Наведемо лише деякі з них:

(11) *And he was preching in the synagogis of Galilee*
(Luke 4:44. Wycliffe. 1389 [12])

І проповідував в синагогах Галілейських

(12) *Wher he is to gounge in to scateringe of hethene men, and is he to techinge hethene men?*
(John 7:35. Wycliffe. 1389 [12])

Чи не хоче він йти в
Еллінське поселення і
вчити Еллінів?

В останньому прикладі незрозуміла роль *to*. У першому питальному реченні можна припустити, що зберігається прямий порядок слів, і що можлива інтерпретація: «Whidur is this to gounge» як «Whidur is this gounge to». У другому питанні інтерпретація «And is he to techinge hethene men» неможлива. Редактор давньоанглійського видання Євангелія зазначає, що і в інших рукописах з *to* вжитий інфінітив *to faranne/farene, to gefyllene* [19, с. 123]. У давньоанглійському перекладі Біблії зустрічається форма інфінітива на *-ende* після *to*, що підтверджує

розповсюдження закінчення *ende*: (13) *He ondréd Fyder to farende* (Matthew 2:22. Anglo-Saxon. 995 [12]).

У середньоанглійській мові сполучення «*be* + дієприкметник із закінченням *-ing/ynge*», окрім динамічних ситуацій, властиве статичним ситуаціям, наприклад. (14) *He wente awey sorwful, for he was hauynge many possessions* (Matthew 19:22. Wycliffe. 1389 [12]) – *відійшов з печаллю, тому що Він мав великий маєток*. А значить, це сполучення у середньоанглійській період виражало значення як обмеженої тривалості, так і необмеженої тривалості.

Слід зазначити, що на початку ранньоанглійського періоду, до закінчення перекладу Євангелія Тіндейлом відбулися різкі зміни у вживанні сполучення «*be* + дієприкметник із закінченням *-ing*». Якщо в перекладі Уїкліфа знаходимо 31 таке сполучення, наприклад: (15) *Two wummen shulen be gryndynge* (Matthew 24:41. Wycliffe. 1389 [12]), то в перекладі Тіндейла їх набагато менше, наприклад: (16) *Two shalbe gryndynge* (Matthew 24:41. Tyndale. 1526 [12]).

Сполучення «*be* + дієприкметник із закінченням *-ing*» до р.н.а. періоду перестало бути залежним від контексту, і в переважній більшості випадків не виражало значення необмеженої тривалості. У колективному перекладі 1611 року кількість сполучень «*be* + дієприкметник із закінченням *-ing*» різко зростає, і у всіх проаналізованих контекстах тривалі форми виражали обмежену тривалість: (17) *And they come again to Jerusalem and as he was walking in the temple, there come to him the chief priests, and the scribes, and the elders – прийшли знову в Єрусалим, і коли Він ходив у Храмі, підійшли до Нього першосвященники, і книжники, і старійшини* (Mark 11:27. Authorized Version, 1611 [24]). Тому можна зробити висновок, що у цей період розвитку сучасні форми тривалого виду ще тільки починають набирати темпи (див. [18, с. 114; 22, с. 180]).

У ранньоанглійській період сполучення «*be* + прийменник *on(a)* + віддієслівний іменник із закінченням *-ing* або *-unge*» вжито один раз у перекладі Тіндейла: (18) *Even as the dede was a doynge* (John 8:4. Tyndale. 1526 [12]). А в колективному перекладі 1611 року (Authorized Version [24]) прийменник «*a*» зустрічається один раз перед дієприкметником із закінченням *-ing* не з дієсловом «*be*»: (19) *She lay a dying* (Luke 8:42. Authorized Version [24]); причому, кілька разів – у функції обставини, наприклад: (20) *Simon Peter saith unto them, I go a fishing* (John 21:3. Authorized Version [24]) – Симон Петро говорить їм: іду ловити рибу. У цьому перекладі, де вже знаходимо явно переважаючу кількість безприйменникових сполучень «*be* + дієприкметник із закінченням *-ing*», прийменник із дієсловом буття уживається один раз в передуючій формі: (21) *Then said the Jews, Forty and six years was this temple in building, and wilt thou rear it up in three days?* (John 2:20. Authorized Version [24]). Примітним є той факт, що давньоанглійські

синтаксичні конструкції з дієсловом буття *beon/wesan* та дієприкметником із закінченням *-ende*» (як у наступному прикладі: (22) *beoþ on hatunge* (Mark 13:13. Anglo-Saxon, 995 [12])), жодного разу не були передані у середньоанглійській та ранньоанглійській періоди розвитку англійської мови за допомогою сполучень «*be* + прийменник *on(a)* + віддієслівний іменник із закінченням *-ing*».

Модель злиття ранньоанглійських і середньоанглійських форм розглядає Педдок Г., допускаючи омонімію середньоанглійського закінчення *-end* унаслідок втрати кінцевого *e* і дериваційного суфікса *end*, за допомогою якого в д.а. період утворювалися іменники. В результаті, до кінця с.а. періоду «*He was galend*» могло означати «*He was singing*» або «*He was (an) enchanter*» [23, с. 250]. Але Лабов У. вважає, що носії мови не хочуть миритися з тим, що різні форми можуть означати те ж саме, і існує тенденція приписувати таким елементам відмінне значення [6, с. 122].

Поширенню сполучення «*be* + дієприкметник теперішнього часу», з точки зору Браата Б., могли сприяти контакти з кельтськими мовами [13, с. 170]. У кельтських мовах тривалі форми давніші, ніж в англійській. В деяких з них вони позначають як конкретні події, так і події, не обмежені часовими рамками [16, с. 201; 20, с. 97]. В ірландській мові, наприклад, тривала форма складається з дієслова *ta* у поєднанні з віддієслівним іменником, перед яким стоїть прийменник *ag*, який в усному мовленні може скорочуватися перед приголосним, тому *a(g)dul* дуже схоже на «*a going*» [15, с. 38]. Не виключено, що кельтська модель вплинула на розмовну середньоанглійську мову, саме тому до початку ранньоанглійського періоду в письмовій мові спостерігається тимчасовий сплеск форм з «*agoing, adoing*» тощо.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проведений діяхронічний аналіз дозволяє зробити висновок про те, що давньоанглійську синтаксичну конструкцію «*beon/wesan* + дієприкметник із закінченням *-ende*» можна вважати прообразом сучасних тривалих форм, але можливе її злиття із середньоанглійським поширеним сполученням «*be* + прийменник *on(a)* + віддієслівний іменник». Між давньоанглійським дієприкметником із закінченням *-ende* і середньоанглійським дієприкметником із закінченням *-ynge/-inge* теж простежується безпосередня спадкоємність. Середньоанглійське сполучення «*be* + прийменник *on(a)* + віддієслівний іменник із закінченням *-ing*» тільки прискорило розвиток тривалих форм в англійській мові під впливом кельтських мов, тобто підтверджується іншомовний вплив на процес їхнього становлення.

Перспективою досліджень є подальше вивчення сучасних тривалих форм на підґрунті системно-функціонального підходу, що сприяє розвитку історичної соціолінгвістики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдулманова, А. Х. (2009). *Варьирование глагольных форм выражения видо-временных значений в среднеанглийский период: на материале произведений Дж. Чосера*. (Дисс. канд. филол. наук). Санкт-Петербургский государственный университет, Санкт-Петербург.
2. Васюкова, С. В. (2001). *Текстоструктуры с длительной глагольной формой в английском языке*. (Дис. канд. филол. наук). Тульский государственный университет, Тула.
3. Генидзе, Н. К. (2009). *Аналитизм в синхронии и диахронии (на материале германских языков)* (Дис. канд. филол. наук). Санкт-Петербургский университет экономики и финансов. Санкт-Петербург.
4. Гурова, Ю. И. (2013). Грамматическая категория длительного времени в древнеанглийском языке. *Современные проблемы науки и образования*, 6, 51–57.
5. Гурова, Ю. И. (2018). Морфологические показатели вербальных форм в диахронии английского языка. *International Innovation Research*, материалы XV Международной научной конференции, декабрь. Пенза: Наука и просвещение. 176–180.
6. Каленов А. А. (2016). Изменение грамматической категории времени в формах глагола в современном английском языке по сравнению с древнеанглийским периодом как результат аналитического развития языка. *Молодой ученый*, Т. 21, № 7(111), 1159–1161.
7. Лабов, У. (1975). Исследование языка в его социальном контексте. *Новое в лингвистике*, 7, 96–182.
8. Логунов, Т. А. (2012). К вопросу об эволюции средств выражения будущего (на материале английского языка). *Вестник Кемеровского государственного университета: журнал теоретических и прикладных исследований*, Т. 4, № 4(52), 42–46.
9. Решетникова, Н. Д. (2014). *Развитие глагольных категорий в английском языке*: Филология и лингвистика в современном обществе: материалы III Международной науч. конф., ноябрь. Москва: Буки-Веди, 92–95.
10. Тарасенко, Т. В., Куликова, Л. А., & Рябуха, Т. В. (2019). Особливості становлення видо-часових форм перфекта в германських мовах. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*, Т. 30(69), № 3, Ч. 1, 172–176.
11. Чурюмова, А. О. (2012). Развитие временных глагольных форм в английском языке (в диахроническом аспекте). *Молодой ученый*, 7, 181–184.
12. Bosworth, J. (1888). *The Gothic and Anglo-Saxon Gospels in Parallel Columns with the Versions of Wycliffe and Tyndale*. London: Reeves and Turner.
13. Braaten, B. (1967). Notes on continuous tenses in English. *Norsk Tidsskrift for sprogvidenskap*, 167–180.
14. Fisiak, J. (1996). *An Early Middle English Reader*. Warszawa: PWN.
15. Greene, D. (1966). *The Irish Language*. Dublin: The Three Candles.
16. Hickey, R. (1989). Towards a contrastive. Syntax of Irish and English. *Contrastive Linguistics*, 187–203.
17. Jespersen, O. (1954). *A modern English grammar on historical principles*. London: George Allen and Unwin.
18. Leech, G. H. (1971). *Meaning and the English verb*. London: Longman Group Limited.
19. Liuzza, R. M. (1994). *The Old English version of the Gospels*. Oxford: Oxford Univ. Press.
20. Lockwood, W. B. (1975). *Languages of the British Isles. Past and Present*. London: Andre Deutsch,
21. Mosse, F. (1938). *Histoire de la Forme Periphrastique «etre + participe present» en Germanique*. Paris: Klincksieck.
22. Nehls, D. (1988). On the Development of the grammatical category of verbal aspect in English. *Essays on the English language and applied linguistics on the occasion of Gerhard Nickel's 60th birthday*, 173–198.
23. Paddock, H. (1989). On explaining macrovariation in the sibilant and nasal suffixes of English. *Folia Linguistica Historica. Acta Societatis Linguisticae Europaeae*, 9(2), 235–269.
24. Sterling, J. (1956). *The Bible. Authorized Version (1611)*. London: The British and Foreign Bible Society.
25. Traugott, E. C. (1972). *A history of English syntax: A transformational approach to the history of English sentence structure*. New York et. al.: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
26. Wyatt, A. J. (2019). *An Anglo-Saxon Reader (I. The Chronicle. II. Alfred's Orosius. III. Cura Pastoralis)*. Cambridge: Cambridge Univ. Press.

REFERENCES

1. Abdul'manova, A. H. (2009). *Var'irovanie glagol'nyh form vyrazhenija vido-vremennyh znachenij v sredneanglijskij period: na materiale proizvedenij Dzh. Chosera* (Diss. kand. filol. Nauk) [Variation of verbal forms of expression of aspect-temporal meanings in the Middle English period: based on the works by J. Chaucer (Philology PhD thesis)]. Sankt-Peterburgskij gosudarstvennyj universitet, Sankt-Peterburg. (in Russian)
2. Bosworth, J. (1888). *The Gothic and Anglo-Saxon Gospels in Parallel Columns with the Versions of Wycliffe and Tyndale*. London: Reeves and Turner.
3. Braaten, B. (1967). Notes on continuous tenses in English. *Norsk Tidsskrift for sprogvidenskap*, 167–180.
4. Churjumova, A. O. (2012). Razvitie vremennyh glagol'nyh form v anglijskom jazyke (v diahronicheskom aspekte) [Development of the tense forms of the verb in English (in diachronic aspect)]. *Molodoj uchenyj [Molodoj uchenyj Messenger]*, 7, 181–184. (in Russian)
5. Fisiak, J. (1996). *An Early Middle English Reader*. Warszawa: PWN.
6. Genidze, N. K. (2009). *Analitizm v sinhronii i diahronii (na materiale germanskih jazykov)* (Diss. kand. filol. nauk) [Analyticism in synchrony and diachrony (based on the material of the Germanic languages) (Philology PhD thesis)]. Sankt-Peterburgskij universitet jekonomiki i finansov, Sankt-Peterburg. (in Russian)

7. Greene, D. (1966). *The Irish Language*. Dublin: The Three Candles.
8. Gurova, Ju. I. (2013). Grammaticheskaja kategorija dlitel'nogo vremeni v drevneanglijskom jazyke [Grammatical category of continuous form in Old English]. *Sovremennye problemy nauki i obrazovanija [Modern problems of science and education]*, 6, 51–57. (in Russian)
9. Gurova, Yu. I. (2018). *Morfologicheskie pokazateli verbalnyh form v diahronii anglijskogo jazyka [Morphological features of verbal forms in the diachrony of the English language]*. International Innovation Research, materialy XV Mezhdunarodnoj nauchnoj konferentsii [International Innovation Research, materials of the XV International scientific conference], December. Penza: Nauka i prosveschenie, 176–180 (in Russian)
10. Hickey, R. (1989.). Towards a contrastive. Syntax of Irish and English. *Contrastive Linguistics*, 187–203.
11. Jespersen, O. (1954). *A Modern English grammar on historical principles*. London: George Allen and Unwin.
12. Kalenov, A. A. (2016). Izmenenie grammaticheskoy kategorii vremeni v formah glagola v sovremennom anglijskom jazyke po sravneniyu s drevneanglijskim periodom kak rezultat analiticheskogo razvitiya jazyka [Change in the grammatical category of tense in the forms of the verb in Modern English compared to the Old English period as a result of the analytical development of the language]. *Molodoy ucheniy [Young Scientist]*, Vol. 21, 7(111), 1159–1161. (in Russian)
13. Labov, U. (1975). Issledovanie jazyka v ego social'nom kontekste [The research of the language in its social context]. *Novoe v lingvistike [The new in linguistics]*, 7, 96–182. (in Russian)
14. Leech, G. H. (1971). *Meaning and the English verb*. London: Longman Group Limited.
15. Liuzza, R. M. (1994). *The Old English version of the Gospels*. Oxford: Oxford Univ. Press.
16. Lockwood, W. B. (1975). *Languages of the British Isles. Past and present*. London: Andre Deutsch.
17. Logunov, T. A. (2012). K voprosu ob jevoljucii sredstv vyrazhenija budushhego (na materiale anglijskogo jazyka) [The evolution of the means of expressing the future (in the corpus of the English language)]. *Vestnik Kemerovskogo gosudarstvennogo Universiteta: zhurnal teoreticheskikh i prikladnyh issledovanij [Kemerovo state university bulletin: journal of theoretical and applied researches]*, 4(52), Vol. 4, 42–46. (in Russian)
18. Mosse, F. (1938). *Histoire de la Forme Periphrastique «etre + participe present» en Germanique*. Paris: Klincksieck.
19. Nehls, D. (1988). On the development of the grammatical category of verbal aspect in English. *Essays on the English language and applied linguistics on the occasion of Gerhard Nickel's 60th birthday*, 173–198.
20. Paddock, H. (1989). On explaining macrovariation in the sibilant and nasal suffixes of English. *Folia Linguistica Historica. Acta Societatis Linguisticae Europaeae*, 9(2), 235–269.
21. Reshetnikova, N. D. (2014). *Razvitie glagol'nyh kategorij v anglijskom jazyke [Development of verbal categories in English]*. Filologija i lingvistika v sovremennom obshchestve: materialy III mezhdunar. nauch. konf., November. (pp. 92–95). Moskva: Buki-Vedi. (in Russian)
22. Sterling, J. (1956). *The Bible. Authorized Version (1611)*. London: The British and Foreign Bible Society.
23. Tarasenko, T. V., Kulykova, L. A., & Ryabuxa, T. V. (2019). Osobly'vosti stanovlennya vy'dochasovy'x form perfekta v germans'ky'x movax [Features of the formation of aspect-temporal forms of perfect in Germanic languages]. *Vcheni zapy'sky' Tavrijs'kogo nacional'nogo universy'tetu imeni V. I. Vernads'kogo [V. I. Vernadsky Taurida National Univ. Messenger]*, Vol. 30(69), № 3, Ch. 1, 172–176. (in Ukrainian)
24. Traugott, E. C. (1972). *A History of English Syntax: A Transformational approach to the history of English sentence structure*. New York et. al.: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
25. Vasjukova, S. V. (2001). *Tekstostруктуры s dlitel'noj glagol'noj formoj v anglijskom jazyke* (Diss. kand. filol. nauk) [Text structures with continuous form of the verb in English (Philology PhD thesis)]. Tul'skiy gosudarstvennyy universitet, Tula. (in Russian)
26. Wyatt A. J. (2019). *An Anglo-Saxon Reader (I. The Chronicle. II. Alfred's Orosius. III. Cura Pastoralis)*. Cambridge: Cambridge Univ. Press.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Victoria Serdiuk – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Department of English language at V. N. Karazin Kharkiv National University; e-mail: v.m.serdiuk@karazin.ua; ORCID: 0000-0002-5139-368X; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=yKM4BhwAAAAJ&hl>; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Victorya_Serdyuk

Anna Kotova – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Department of English language at V. N. Karazin Kharkiv National University; e-mail: anna.kotova@karazin.ua; ORCID: 0000-0001-8362-9055; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=ECmbq7cAAAAJ&hl>; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Anna_Kotova3

Oksana Bieliayeva – Lecturer of the Department of Methodology and Practice of Teaching Foreign Language at V. N. Karazin Kharkiv National University; e-mail: oksanabieliayeva@karazin.ua; ORCID: 0000-0001-5326-3769; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?user=UpNISvkAAAAJ>; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Oksana_Bieliayeva